

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

PINGSTNATTEN VID TORNETRÄSK. — FOTOGRAF T. DAHLLÖF, KIRUNA.

18:DE ÅRG.

DEN 10 JUNI 1917

N:o 37

Foto. Rosenberg, Stockholm.

A. J. Christenson

Klitché: Reint Silfversparre.

En af de största uppgifter, inför hvilka vårt lands kristidsförvaltning innevarande år sett sig ställd, är spörsmålet om anskaffning af ersättning för den minskning i bränsleimport, som dels redan inträdt, dels kan förutses under den närmaste framtiden. Visserligen tillhör Sverige lyckligtvis de länder, som vid behof kunna falla tillbaka på egna bränsletillgångar för lång tid framåt, tack vare veden i sina skogar. Men hvilka oerhörda kvantiteter är det icke här fråga om! Det beräknas, att om stenkolsimporten helt upphör och industribehovet af stenkol, träkol och virke likväl kvarstår, afverkningen i våra skogar för att ersätta stenkolsimporten måste ökas från nuvarande 42 mill. kbm. *fast* mått till 70 mill. kbm. eller med icke mindre än 28 mill. kbm. Man beräknar emellertid dels att kolimporten ej helt kommer att afstanna, dels att om den afstannar, äfven exportindustrierna komma att så göra och bränslebehovet därigenom minskas. Utgår man från, att såväl bränsleimporten som de stora exportindustrierna inskränkas till hälften, torde behovet af extra vedafverkning såsom ersättning för kolimport kunna sänkas till 12 mill. kbm. Emellertid antages exportinskränkningen samtidigt komma att vålla en minskning i behovet af sågtimmer och pappersved från nuvarande 16 mill. kbm. till hälften eller 8 mill. kbm. och af ved för träkolning från 4 till 2 mill. kbm., alltså en besparing af 10 mill. kbm. Totalafverkningen skulle då icke behöfva ökas med mer än 2 mill. kbm., ehuru behovet af ved och kolved ökas från 20 till 30 mill. kbm. En så betydande ökning af vedafverkningen kan likväl ej tänkas utan starka rubbningar i den normala vedanskaffningen. Det torde därför bli nödvändigt, att en ansenlig del af den senare utföres i samband med den nya extraordinära afverkningen, och man har därför kommit till det resultatet, att icke mindre än 20 mill. kubikmeter fast mått är uttrycket för hvad som bör afverkas genom statens bränslekommisjons försorg. För huggningen häraf kräfväs 10 mill. dagsverken! Och det är icke nog med, att denna vedmängd fälles. Den skall också bringas fram ur skogarna, transporteras till landets olika delar, fördelas på tusentals industrier och hundratusentals hem för att åt dem bereda icke blott värme, utan äfven arbetstillfällen och därmed bröd. Och häri ligger just problemets kärnpunkt: det är icke bränsle som fattas, utan arbetskraft och dragkraft för bränslets framskaffande och distribution. Bränslefrågan är i första rummet ett stort organisationsproblem.

På detta problems lösning är det naturligtvis ett stort antal dugande krafter, som samarbeta. Men bland de ledande bland dessa intager den man, hvars bild i dag upptager H. 8. D:s första sida, ett af de främsta rummen.

Adolf Christian Johan Christiernson är född i Uleåborg i Finland den 5 Maj 1875, son till byggmästaren därstädes Anders Fredrik Christiernson och hans maka Charlotta Öberg. Efter afslutad skolundervisning ägnade han sig åt typografyrket och hade vid tjuogaårsaldern förvärfvat sig fullständig utbildning i detta. Härunder kom han till Stockholm, där han greps af lifligt intresse för den kraftigt framväxande socialdemokratiska rörelsen. Han började nu medarbetar i pressen äfven som skriftställare och vann inom arbetarevärlden en viss ryktbarhet genom sina artiklar under signaturen "Lukas", sedan han från och med 1900 blifvit fast medarbetare i den i Malmö utkommande tidningen "Arbetet" hvars platsredaktör han sedermera vardt i Hälsingborg. Här grundade han år 1907 en egen tidning "Skånska Socialdemo-

kraten", för hvilken han kvarstått som ledare ända tills innevarande år, då han på grund af kända förhållanden uteslöts ur det socialdemokratiska partiet och själfvallet samtidigt lämnade dess press.

År 1906 hade Christiernson gjort sitt inträde i andra kammaren som representant för Hälsingborgs stad, omvaldes som sådan år 1908 och fick efter proportionalismens införande sitt mandat förnyadt af den skånska trestadsvalkretsen. Redan från början af sin riksdagsmannabana inriktade han sitt intresse på de militära spörsmålen; hans jungfrutal rörde sig betecknande nog om ett anslag till positionsartilleriet, hvilket han kritiserade med åberopande af tidigare uttalanden af militära auktoriteter, och äfven sedermera hörde han till de mest närgångna granskarne af militära missförhållanden och militära anslagskraf, något, som inbragte honom å ena sidan beskyllning för antimilitarism och försvarsfiendtlighet, å andra sidan en profetia om krigsministerstabureten. År 1911 var han på detta sätt själfskrifven som en af de få socialdemokratiska ledamöterna i de af den Staaffska ministären tillsatta försvarsberedningarne. Här fick han emellertid tillfälle att lägga i dagen, att om han var antimilitarist, var han i hvarje fall icke försvarsfiendtlig; just Christiernson var en af de första af beredningarnes ledamöter, som lät öfvertyga sig om nödvändigheten af en lösning af vår försvarsfråga på den fullt genomförda allmänna värnpliktens grund. Redan härigenom kom han på kant med sitt parti och hans omval 1914 ägde väl rum på det socialdemokratiska programmet, men i strid med den socialdemokratiska valledningen. Under de följande åren har detta motsatsförhållande till de gamla vännerna allt mera skärpts, ehuru det kom till öppet utbrott först genom hans bekanta Upsala-föredrag.

I riksdagen har Christiernson ganska mycket anlitats: för ledamotskap i bevillningsutskottet, i 1914 års sjölagsutskott och 1915 års automobilutskott. Af regeringen har han tillkallats som sakkunnig i fråga om ekonomiska föreningars inlåningsrätt samt om underbefäls möjligheter att vinna officersbefordran.

En synnerligen stark ställning förstod Christiernson att förvärva sig i sin hemortsstad, som år 1910 lade till hans riksdagsmannamandat uppdrag som landstingsman och år 1911 jämväl stadsfullmäktigskap. Af landstinget anlätades han för dess tuberkulos- och sanatoriekommitté. Därjämte ägnade han sig med lif och lust åt den kooperativa rörelsen; sedan år 1904 var han ordförande i kooperativa föreningen Svea och blef sedermera ledamot af den socialdemokratiska Nya bankens styrelse.

I dessa ekonomiska värf visade Christiernson stor duglighet som organisatör, och det var på grund af denna hans egenskap han nu under kristiden kallades att förestå statens lifsmedelskommisjons vedbyrå, hvilken redan under hans ledning hunnit förvärva sig synnerligt förtroende bland de lokala dyrtidsmyndigheterna. Vedbyrån har numera uppgått i statens bränslekommisjon. Christiernsons arbete där för vår bränslefrågas lösning följdes med de största förhoppningar af alla dem, som känner hans redliga vilja att gagna sitt fädernesland. Omdömena om hans senaste politiska färd må ha utfallit än så olika — om ett har meningsskiljaktighet icke rådt: att han är en handlingens man och en man, som icke fruktar att göra sin personliga insats fullt och helt, där den finnes af nöden. Och det är i denna förvisning vi önska vår "vedgeneral" lycka och framgång i hans betydelsefulla och vanskliga uppgift.

Professor Allvar Gullstrand i Upsala fyller den 5 juni 55 år. Jubilaren hvilken genom sin verksamhet som vetenskaplig forskare vunnit en berömmelse, som gått vida öfver vårt lands gränser, har från trycket utgifvit ett stort antal vetenskapliga arbeten hufvudsakligen behandlande ögats dioptrik. Prisbelönade af Sv. läkaresällskapet och Vetenskapsakademien tillförde de honom år 1911 den höga utmärkelse som inneslutits i Nobelpriset i medicin.

I fråga om närmare data hänvisas till årg XIII:5.

*

Göteborgs samhälle har i dagarna åter hugnats med en af dessa frikostigt utmäta donationer, hvilka för all tid knytande gifvarnes namn vid dess utvecklingshistoria, vittna om en alltjämt fortlefvande stark mecenatanda på samma gång de genom sin betydande omfattning möjliggöra företag, hvilka hur kulturellt nödvändiga och eftersträfvansvärda de än samhälleligt sedt äro dock eljes af kostnadshänsyn

PROFESSOR ALLVAR GULLSTRAND, den berömda forskaren inom vetenskapen om ögat, Nobelpristagare, fyller den 5 juni 55 år. — Efter ett i dessa dagar af Hoffotogr. Atelier Florman, Sthlm taget porträtt.

måst ställas på en oviss framtid. — Enligt meddelande har nämligen bankdirektör *J. C. son Kjellberg* i Stockholm till Göteborgs museum som gåfva öfverlämnat 1,000 aktier i A.-B. Svenska Kullagerfabriken för att därmed bereda medel till uppförande af det af Göteborgs museistyrelse på sin tid beslutade konstmuseet. Donationen, öfverlämnad till minne af gifvarens föräldrar, Carl och Ingeborg Kjellberg, representerar efter nu gällande kurs å de ifrågavarande aktierna ett värde af omkring en million kr. och tillåter genom sin storlek förverkligandet af de hysta planerna på museets monumentala gestaltning. Den nya museibygnaden kommer att uppföras vid Götaplatsen, centrum för 1921-års stora jubileumsutställning, dit ytterligare två monumentalbyggnader, ett konserthus och en teater, komma af förläggas.

*

Den kände nitiske släkt- och bygdeforskaren redaktören af Kristinehamns-Tidningen *A. G. Petersson* är f. n. sysselsatt med upprättandet af ett personregister för Karlskoga härad

BANKDIREKTÖR JONAS KJELLBERG, som med en donation på 900,000 kronor till ett nytt konstmuseum i Göteborg ökat det imponerande antalet af göteborgska stor-mecenater.

och bergslag, hvilket kommer att lämna en utomordentligt värdefull vägledning för bl. a. kommande tidens släktforskning i dessa bygder. I samband härmed uppgöras fullständiga tabeller för hvarje inom häradets båda socknar bosatt familj, hvilka klarlägga släktskapen de olika familjerna emellan samt upptaga utom fullständiga namn äfven namn på födelseförsamling, födelse- och dödsdata tillika med gårdsnamn.

Utom det nu under arbete varande jätteverket har redaktör Petersson redan förut från trycket utgifvit två liknande stora arbeten "Mänssläkten" och "Kexundssläkten", hvilka inom genealogiskt och kulturhistoriskt intresserade kretsar blifvit lifligt uppmärksammade och högt skattade. Insamlandet och ordnandet af alla för dessa verk erforderliga personaluppgifter hafva utom de mycket betydande kostnader de äsamkat den af oegennyttigt intresse besjälade forskaren tagit i anspråk elfva år af strängt och mödosamt arbete. Vid utförandet häraf har redaktör Petersson haft en skicklig och outtröttlig medhjälpare i sin unga dotter Annie.

Det nu pågående nya forskningsarbetet är anlagdt efter ännu större måttstock än de ofvannämnda båda verken och kommer för sitt fullbordande att kräfva årtionden af intensivt arbete. Dess lyckliga genomförande torde jämväl i väsentlig grad vara afhängigt af att redaktör Petersson af det allmänna eller af enskilda intresserade erhåller hjälp att bära de med företaget sammanhörande betydande kostnaderna.

REDAKTÖR A. G. PETERSSON,

den flitige, värmländske släktforskaren, f. n. sysselsatt med ett stort arbete berörande Karlskoga. — Det utomordentligt kräfvande arbete han med bistånd af familjemedlemmar nedligger har funnit stor uppmuntran från auktoritetshåll, men är förvisso förtjänt äfven af den stora allmänhetens intresse. — Foto. Hellström, Kristinehamn.

DOKTORSPROMOTIONER I UPSALA OCH STOCKHOLM.

Det akademiska läs-året vid Upsala universitet avslutades enligt gammal häfdvunnen sed med *filosofiska fakultetens doktorspromotion*, hvilken under traditionella, högtidliga former

doktorspromotion ägde rum. Högtidligheten inleddes med studentsång. Efter ett kortare anförande af rektor, prof. Bendixon höll prof. Eberstein före-

Foto. Angel, Upsala.
GRUPP AF PROMO-
VENDI UTANFÖR UP-
SALA UNIVERSITETS-
BYGGNAD.

drag om "Lyxbeskattning i Sverige fordomtima och nutildags. Härefter ägde promotionen rum. Promotor inom den naturvetenskapliga afdelningen var professor I. Fredholm och inom den humanistiska professor G. Cassel.

Nedanst. bild:
PROMOTIONEN Å
STOCKHOLMS
HÖGSKOLA.

Foto. M. Lindström, Stlm.
Kliche: Boonk SV. Översparre.
DE SEX PROMOVIDI VID PROMOTIONEN Å STOCKHOLMS HÖGSKOLA. Fr. v.: doktorerna G. Bagge, K. G. Dernby, G. H. d'Ailly, R. Berwald, E. Antevs och H. Cramér.

ägde rum d. 31 maj i universitetets aula. Sedan promotor professor Hjalmar Psilander hållit en föreläsning öfver ämnet: "Om sammanhang och öfverensstämmelse i skilda lefvande språk" och framfört lyckönskningar till promovendi, vidtog dessas bekransning, beledsagad af musik och kanonsalut.

Promovendi, 23 till antalet, voro: K. F. Engqvist, H. J. Heyman, G. E. Bohlin, K. T. Forssner, B. Sson Haldén, P. M. Nylund, E. L. Ekbon, N. E. Taube, J. H. Larsson, G. H. S. Jörlander, S. W. Bodfors, J. G. Palmgren, M. G. Sjöström, G. F. Wistrand, Th. Blomqvist, Ch. V. Hesse, T. J. T. Carleman, Cl. Reinhold, A. I. Andersson, G. H. Witt, D. Enskog, O. A. B. Bygdén, samt N. G. U. Sundelin.

Samma dag försiggick i Upsala doktorspromotion äfven inom juridiska fakulteten. Vid högtidligheten, hvilken var förlagd till fakultetens rum, framförde professorn i civilrätt Wilhelm Lundstedt som promotor fakultetens lyckönskningar till årets ende promovendus d:r Nils Rabenius samt öfverräckte till honom doktorshatt, ring och diplom.

Den 30 april firade Stockholms högskola sin årshögtid hvarvid äfven

KYRKLIG HÖGTIDLIGHET I STOCKHOLM.

Malinström, Sthlm.

ERKEBISKOP SÖDERBLOM TALAR VID DEN HÖGTIDLIGA GRUNDSTENSLÄGGNING FÖR ANSGARSKYRKAN:
AKTEN. Text å sid. 582.

Kilche: Jeanit Silfverparre

KRONPRINSESSAN SLÅR DE TRE HAMMARSLAGEN PÅ GRUNDSTENEN.

Före riksgäldsfullmäktigen, dr G. F. Östberg fyllde 70 år den 30 maj och blef då föremål för en lika hjärtlig som storslagen hyllning. På förmiddagen infann sig sålunda bl. a. en deputation bestående af direktör Fredrik Fant och bankofullmäktigen Olof Jansson i Hof och öfverlämnade en dryckeskanna i förgylldt silfver med riksvapnet i emalj på locket samt bärande följande inskription: "Till Gustaf Fredrik Östberg vid 70 år den 30 maj från tillgifna vänner". På kannan hade ingraverats namnteckningar i facsimile af ett sjuttioåtta vänner i och utom riksdagen. Från Mälarenbank erhöj jubilarer ett större silfverfat med staffel. På fatet hade ingraverats doktors monogram och

F. D. RIKSGÄLDSFULLMÄKTIGEN D:R G. F. ÖSTBERG PÅ 70-ÅRS DAGEN D. 30 MAJ, omgifven af sina barnbarn i hyllningskrudar.

Vidst. bild: HEDERSGÅFVA TILL D:R ÖSTBERG, en förgylld silfver-dryckeskanna, med ingraverade namnteckningar från ett 70-tal vänner inom och utom Riksdagen.

Foto, Malinström, Sthlm.

en inskription af följande lydelse: "Till ordföranden i styrelsen för Aktiebolaget Mälarenbankens bank Herr Doktor G. F. Östberg med aktning och tillgifvenhet från styrelsens ledamöter den 30 maj 1917". Landshöfding Svedelius öfverlämnade blommor från Frimurarebarnhusets direktion och en deputation från Allm. Valmansförbundet, bestående af dr Hildebrand och löjtn. Folcker, öfverlämnade blommor. Vidare fick 70-åringen mottaga en adress från personalen vid Hall, ett silfverkrin från syskonen med en ingraverad bild af fädernehemmet i Upsala samt massor af blommor och telegram.

På morgonen hade sex af dr Östbergs barnbarn gjort sin uppvaktning iförda blomsterdräkter och hyllande farfadern med blommor och sång.

Till lindrande af den på grund af lifsmedelsknappheten särskildt i de större städerna rådande nöden har inom ett flertal af dem folkkök upprättats i och för tillhandahållande af en god och närande kost åt behöfvande personer. Det i Malmö upprättade folkköket har på gjord anhållan utsträckt sin verksamhet äfven till det närbelägna Limhamn, dit numera dagligen med en af spårvägarnes godsvagnar utsändes 100 portioner middagsmat och 150 portioner gröt, hvilka direkt från vagnen utlämnas till mottagaren.

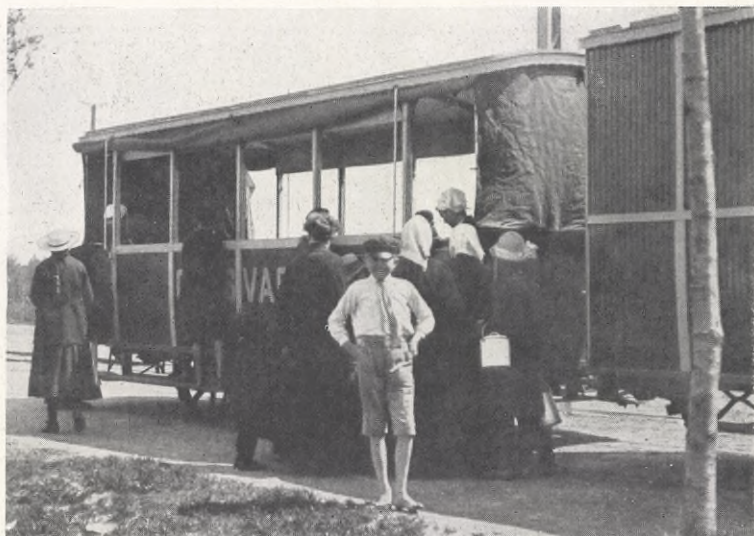

Foto. Centr. Ateliern, Malmö.
CENTRALKÖKENS I
MALMÖ MATUTLÄMNING I LIMHAMN FR. SPÅRVAGN.

Anatörfoto. G. Blomgren, Karlskrona.

Foto. Sjövergsvarn, Södm.—Gbg.

SVENSKA FATTIGVÅRDSFÖRBUNDETS FUNKTIONÄRSAFDELNINGENS ÅRSMÖTE I KARLSKRONA.

Sv. fattigvårdsförbundets funktionärsafdelning hade den 12 maj årsmöte i Karlskrona.

Af deltagarna nämna vi: fröken Almquist, Jemshög (1), ordföranden inspektör Nordfeldt, Stockholm (2) och sekreterare syssloman Ellburg, Jönköping (3), samt fattigvårdsdir. A. Hård af Segerstad Gbg. (4). Inbjudare syssloman A. Blomdahl, Karlskrona (5).

Till bild å sid. 581.

Anndag Pingst ägde den högtidliga grundstensläggningsakten för den blifvande Ansgarskyrkan rum på Högalidsberget på Söder i Stockholm, där den kommer att få ett dominerande läge. — Akten ägde rum kl 2. e. m. i närvaro af kronprinsparet, prins Carl med prinsessa, prins Eugen och prinsessorna Margareta och Märtha. Vidare hade infunnit sig statsminister Swartz, f. riksantikvarien Montelius, öfverståthållare Ramstedt, stadsfullmäktiges ordförande, dr Östberg, kyrkans arkitekt, professor Tengbom m. fl. Höjderna omkring berget voro fullsatta af åskådare, inmot 4,000 personer. Sedan psalmen 33 sjungits unisont till ackompanjering af Maria folkskolas musikkår höll dr J. Östberg i egenskap af ordförande i byggnadskommittén ett anförande, i hvilket han hälsade de närvarande välkomna och redogjorde för byggnadsfrågan. Invigningstalet hölls därefter af ärkebiskop Söderblom som i sitt kraftigt framförda, gripande anförande betonade trons och andaktens betydelse för individen. Han uttalade den förhoppningen att den nya kyrkan måtte sprida den kristliga kärlekens sinne, främja den sociala rättfärdigheten och föra evangelii talan.

Sedan ärkebiskopen slutat sitt tal, nedlade kyrkorådets äldste medlem, prof. Montelius, i en fördjupning i muren en dokumentlåda, i hvilken förvaras dels grundläggningsurkunderna, dels nu gällande myntsorter och dels ett exemplar af de i hufvudstaden utkommande dagliga tidningarna. Härefter lyftes den väldiga hörnstenen och placerades på sin plats. Kronprinsen trädde nu fram och slog med en hammare tre slag på stenen uttalande en önskan att Guds välsignelse städe måtte bo inom kyrkans helgade murar och att de människor, som under tidernas lopp komma för att där söka tröst, frid och sanning, äfven må finna hvad de söka, och ästunda. — De öfriga kungliga slogo härefter sina tre slag på stenen och likaså öfriga inbjudna. Under denna ceremoni spelade musikkåren Stenhammars "Sverige". Sedan kyrkoherde Eklund förrättadt bön och "Herre, signe du och råde" sjungits, avslutades akten af musikkåren med "Hör oss Svea".

SOCIALIST-KONFERENSEN I STOCKHOLM.

Till illustr. å nästa sida.

Den 25 maj anlände till Stockholm dr Victor Adler, skapare af och ledare för det socialdemokratiska partiet i Österrike och en af de mest inflytelserika politikerna i dubbelmonarkien. Hans namn har under den senaste tiden nämnts i ett annat sammanhang, nämligen i samband med råttegången mot ministerpresidenten Stürgkhs mördare, sonen Friedrich Adler. Denne har dömts till döden, men antagligt är att domen icke kommer till utförande.

Doktor Adler som från början ägnade sig åt läkareyrket, har offrat sin person och sin förmögenhet för arbetarsaken. Den socialdemokratiska samlingen i Österrike daterar sig från partidagen i Hainfeldt 1888 då ett enigt socialistiskt parti med ett program, som möjliggjorde ett samarbete mellan de dittills stridiga viljorna, skapades.

Dr Adler och hans landsmän ha, sedan öfverläggningar hållits med öfriga deltagare i fredskonferensen, utsändt en förklaring om sitt fredsprogram. Den första punkten i denna förklaring tillkännagifver, att de österrikiska socialisterna önska en fred utan annexioner.

*

De österrikiska och ungerska deltagarna i socialistkonferensen äro nu anlända till Stockholm. Delegerade för det tysk-österrikiska socialistiska partiet äro: Dr W. Ellenbogen, K. Seitz, A. Hueber, dr Renner och dr L. Hartmann. De ungerska ombuden äro hittills: Garami, chefredaktör för Nepszava, Buchinger, det ungerska socialdemokratiska partiets sekreterare, och Bokanyi, medlem af partistyrelsen. Vidare ha anländt Stein och Burian, representanter för Böhmens centrala socialistiska parti samt dr Diamand, riksrådsledamot och representant för det polska socialdemokratiska partiet.

SOCIALIST-KONFERENSENS I STOCKHOLM.

Foto. Malmström, Sthlm.

ÖSTERRIKISK-UNGERSKA, DANSKA OCH FINSKA DELTAGARE.

Kliche: Nord S. fotograf.

Å vår bild: fr. v. sittande: herrar Renner, Ellenbogen och Seitz (Österrike) samt fru Nina Bang (Danmark); stående: herrar Hartmann och Pohl (Österrike), Sirola (Finland), Wetner (Ungern) och Hueber (Österrike).

I konferensen deltaga vidare såsom representanter för Finland partisekreteraren, landtdagsmannen Wiik och hr Sirola. Danska socialistcheferna minister Staining, som är förhindrad att ständigt deltaga i förhandlingarna, låter företräda sig af fru Nina Bang, medlem af danska socialdemokratiska partistyrelsen. Bland dem som vidare väntas som deltagare i konferensen är äfven redaktör Ph. Scheidemann, medlem af tyska riksdagen och en af det tyska socialdemokratiska partiets främste, hvars namn den senaste tiden ständigt återfunnits i meddelanden som stätt i samband med den inom internationella socialdemokratiska kretsar inledda, målmedvetet bedrifna fredsaktionen.

T. v.:
Dr VICTOR ADLER,
det österrikiska socialdemokratiska partiets skapare och ledare, anländer till Stockholm.

Foto. Malmström, Sthlm.

T. h.:
PH. SCHEIDEMANN, en af det tyska socialdemokratiska partiets främste representanter i Riksdagen, till Stockholm.

NÄRGÅNGNA BESÖKARE.

Foto. Gisselqvist, Simrishamn.

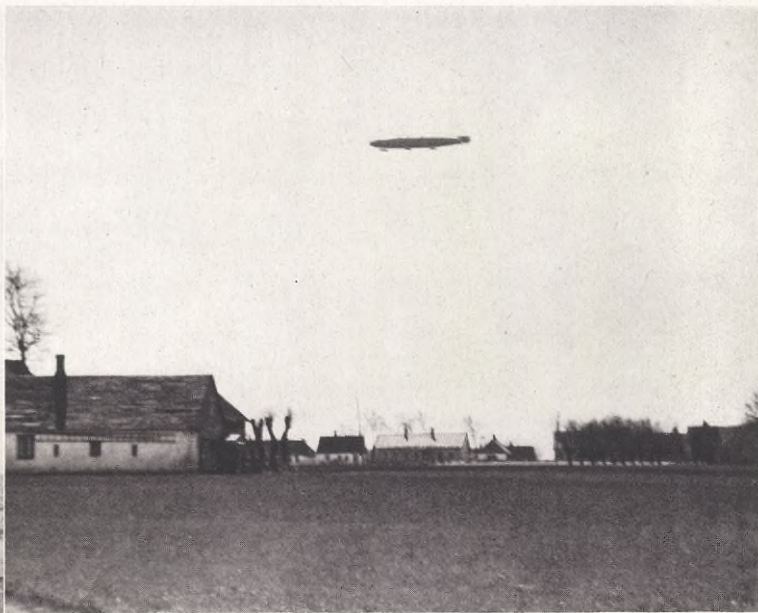

Foto. Jeppsson, W. Torp.

TYSKA ZEPPELIN-FLYGSKEPP I OTILLÅTEN NÄRHET AF SVENSKA LANDET.

T. v.: Öfver hafvet vid Simrishamn; t. h.: vid Böste.

Tyska flygmaskiner och zeppelinare hafva under den senaste tiden nästan dagligen gjort närgångna flygningar utmed vår sydligaste kust, hvarvid äfven förekommit att den svenska territorialgränsen öfverskridits och landning under förevändning af motorskada gjorts. Denna irriterande närgångenhet från tysk sida urartade den 31 maj i en fullständig våldshandling i det att den bekante svenske flygaren d:r Thulin under en nämnda dag företagen flygfärd blef öfver svensk område beskjuten af ett tyskt aeroplan.

Vid 4-tiden på e. m. syntes två större tyska flygbåtar passera Landskrona på sydgående. D:r Thulin, som vid samma tid startat för en färd till Ljungby hed, gick ut mot dem och utbytte på 30—40 meters afstånd medels handvifvning hälsningar med de

ombordvarande. I nästa ögonblick såg han emellertid en kulspruta riktas mot sig från den ena af maskinerna samt uppfattade med fullständig tydlighet gevärets eldglimtar. D:r Thulin vände därvid skyndsamt in mot land under det att de tyska flygarne fortsatte sin färd.

Samtidigt med att det konstaterats att enligt gällande bestämmelser de tyska flygbåtarna ägt rätt att uppehålla sig innanför den svenska tremilsgränsen och att något neutralitetsbrott sålunda icke föreligger, har från militärt håll gjorts gällande, att d:r Thulin måste hafva missuppfattat händelseförloppet vid tillfället i fråga. Om eldgifning med kulspruta verkligen förekommit skulle nämligen med det korta afstånd, som här rådde, den angripne ovillkorligen blifvit nedskjuten.

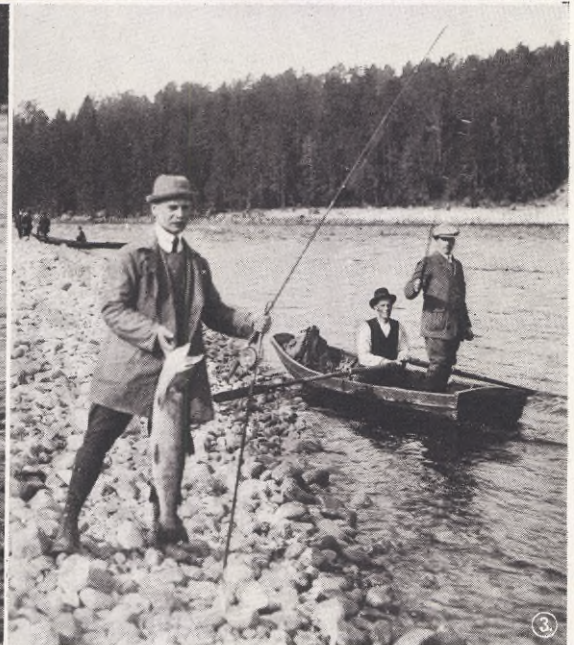

Efter fotografier.

DET TYSKA ANFALLET MOT D:R THULIN VID LANDSKRONA:

T. v.: TYSK FLYGBÅT. Spanaren i en dylik var det som, enligt hvad d:r Thulin meddelat, begick den oerhörda våldsgärningen att öfver svenskt område rikta och afskjuta sin kulspruta mot vår svenske mästerflygare, hvilken i endast vänlig afsikt närmade sig den tyske flygaren. T. h.: D:R THULIN SOM SPANARE.

TÄFLINGSFISKE PÅ LAX — EN NYHET I SVERIGE.

TÄFLINGS- OCH UPPVISNINGSFISKE PÅ LAX I ELFKARLEÖ D. 26—28 MAJ. 1. BESTYRELSE OCH TÄFLANDE. Vi namnteckna: 1. Kapten Nicolin, Sala (fullmäktig och arrangör af täflingarne); 2. Disp. Peterson, Östersund (prisdome, pristagare i fritt fiske); 3. Löjtnant Hammarström, Umeå, (prisd.); 4. rytmäst. von Mentzer, (initiativtagare till täfl.); 5. Grossh. Nyblom, Linköping; 6. Trafikchef Ekman, Linköping; 7. Insp. Laurenius, Norrköping; 8. Godsäg. Fähræus, Djursholm; 9—10. hederspristagare i flugkast; 6—8 jemvöl i spinnkast, samt 7 i precisionsklass; 9. Tandläk. Dahl, Östersund; 10. Kapt. Stackell, Östersund; 9—10. hedersprist. i spinnkast; 11. Dir. Nyberg, Hernösand (prist. i fritt fiske).

3. JÄGMÄSTARE MALMGREN "SPINNER". — 7. DIR. NYBERG MED SIN 6,5 KG. GRÅLAX. Text å sid. 590.

Foto. Peterson, Elfkarleö.

4. TANDLÄKARE DAHL I SPINNKAST.

Kliche: Bengt Ståhlberg.

SVENSK-DANSK GYMNASTIKFEST.

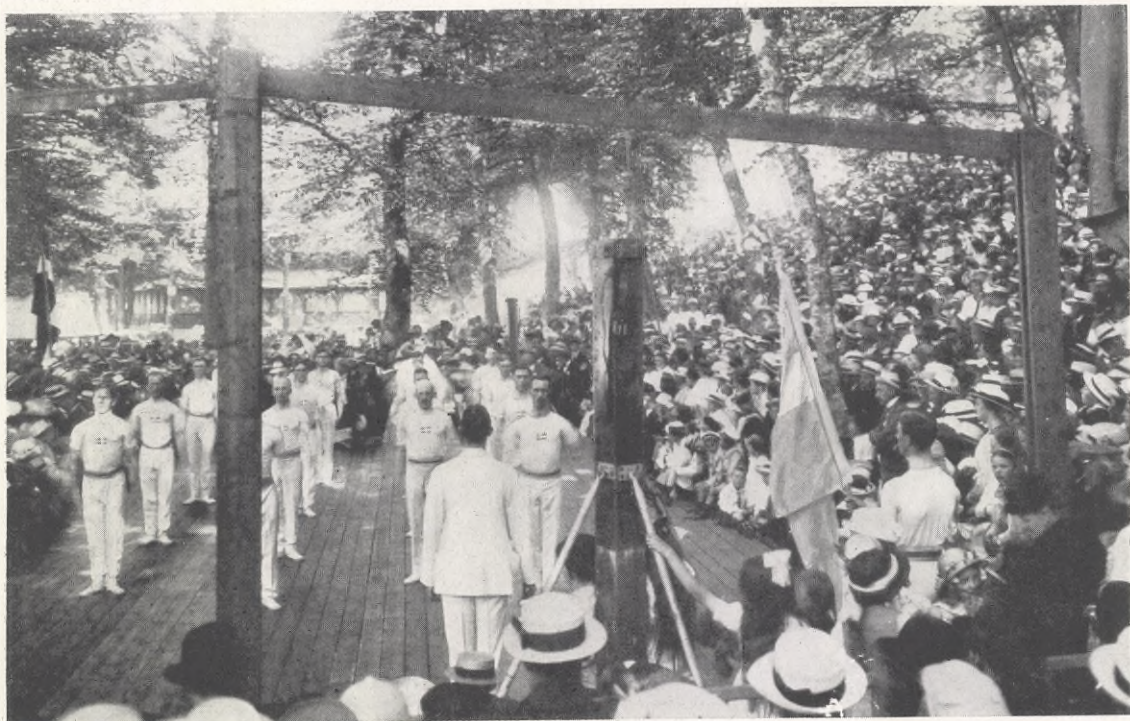
Efter fotografier

Klicka: Bengt Sjöberg

GYMNASTIKFESTEN I SILKEBORG. Deltagarna tåga från Junkers stora gymnastikinstitut (i fonden) till festplatsen.

Lingförbundets i Göteborg elittrupper hafva under pingsthelgen och de närmast följande dagarne gästade Danmark, där de på skilda platser inför talrik publik

och under det mest entusiastiska bifall gifvit uppvisningar i svensk gymnastik. I den framgångsrika färden deltog äfven en kvinnlig trupp.

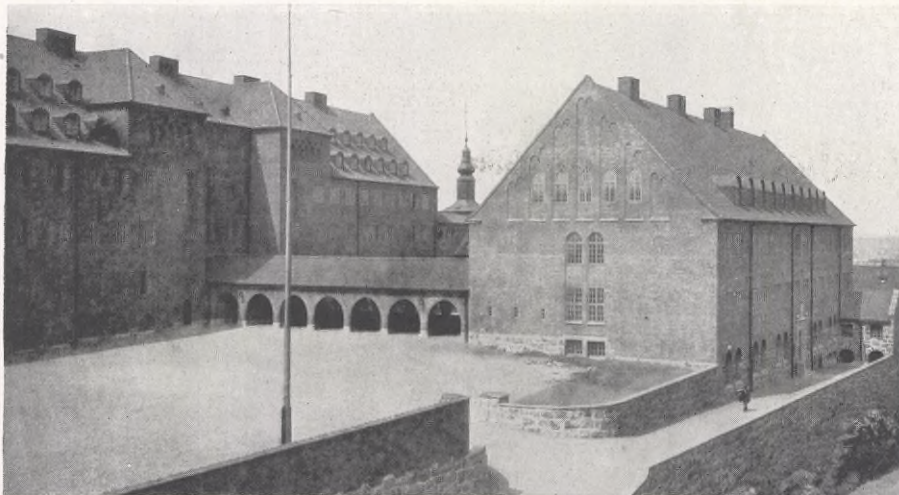

Efter fotografier

Klicka: Bengt Sjöberg

DET SVENSKA LAGETS UPPVISNING.

NORDHEMSSKOLAN I GÖTEBORG.

EN AF VÅRT LANDS STÖRSTA O. VACKRASTE FOLKSKOLOR NYINVIKD.

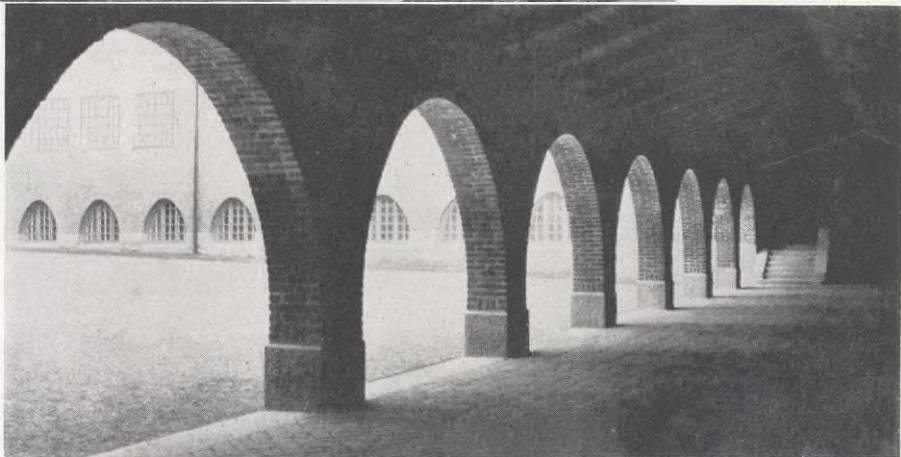
Öfverst totalty öfver det nya skolpalatset med plats för 2,200 elever.

Därunder: DEN MELLAN SMÅSKOLAN OCH STORA SKOLAN LEDANDE FÖRBINDELSEGÅNGEN med sina vackra, mot stora gårdsplanen vettande, rundbågade öppningar. Denna gång, liksom en annan och större, öppen åt båda sidor, afser att jämväl vara lekhall.

Nordhemsskolans i Göteborg högtidliga invigning ägde rum den 30 maj i närvaro af chefen för folkskoleöfverstyrelsen öfverdirektör B. J:son Bergqvist undervisningsrådet Dahlgren representanter för stadsfullmäktige, magistraten, folkskolestyrelsen samt stadens lärarekår. Sedan folkskolestyrelsens ordförande rektor Erik Hallgren lämnat en redogörelse för den nya skolans tillkomst hölls högtidstalet af öfverdirektör Bergqvist som i sitt stort anlagda föredrag gaf en historik af folkundervisningens utveckling i Sverige från 1850-talet till nuvarande tid.

Invigningsakten avslutades med en kantat samt bön hvarefter de närvarande företogo en rundtur genom den ståtliga skolhusbyggnadens präktiga lokaler.

Nordhemsskolan, Göteborgs största folk- och småskola, är uppförd i gammal borggårdsstil och inrymmer 66 egentliga lässalar med plats för 2,200 elever hvartill kommer ett stort antal special-salar, samt lekhallar, bad- och bespisningsrum m. m. I uppförande har byggnaden dragit en kostnad af 983,100 kr. Ritningarne hafva utförts af arkitekterna Arvid Bjerke och R. O. Svensson och byggnadsarbetet af byggmästare Ernst Krüger.

H. S. De GÖTEB. RGSFOTOGRAF

Kliche: Bengt SJÖVÄRSKARRE.

Söndagen den 20 maj spelades å Grand Hotell i Lund en match, mellan Skånes Schackförbund och Industriföreningens Skakklubb, Köpenhamn. Svenskarne vunno med 7 poäng mot 3. Skandina viska mästarna V. Sjöberg (S. S.) och J. Giersing (I. S.) deltog.

Inskriptionen å det vunna priset lyder: Vandringspris för schack-täflingarna Skånes Schackförbund—Industriföreningens Skakklubb, Köpenhamn instiftadt af Stockholms Schacksällskap, d. 29/12, 1916.

Posthuset vid Vasagatan i Stockholm blef färdigt för 14 år sedan. På den tiden ansågs som tämligen säkert att utrymmena i huset skulle räcka en afsevärd tid framåt, men erfarenheten har ådagalagd motsatsen. Den allmänna kommersiella utvecklingen har sedan 1903 tagit ett oanadt uppsving och en följd häraf har blifvit att trångboddhet snart gjorde sig gällande i det stora posthuset. Särskildt har det varit paket- och tidningsafdelningarna som haft svårt att reda sig. År 1914 beslöt riksdagen en utvidgning af posthuset och anslag härför 1 miljon kr. Följande år revois de gamla byggnaderna på tomten bredvid, hvilken staten ägde. Under året blef själfva huset färdigt, men sedan dess har man varit sysselsatt med de omfattande inredningsarbetena. Detta arbete har varit tidsödande enär de mest moderna och invecklade posttekniska anordningar skulle tagas i bruk. Den elektriska kraften har tagits i anspråk i största utsträckning. Tidningsafdelningen med sina sinnrikt konstruerade transportanordningar för tidningsbundtar och säckar är väl den modernaste som öfver hufvud taget finnes till.

I bottenvåningen ligger den stora hallen för in- och utlämning af paket. I hallen finnas fem expeditioner inrättade och antalet dylika kan vid framtida behof ökas till sju. Denna afdelning för massinlämning af paket är en nyhet för Stockholm och tillkommen för att bereda de större trafikanterna en lättnad vid inläm-

ningen. Paketafsändarens fordon kan köra intill aflastningsbryggan hvilken sträcker sig längs hela expeditionen. Innanför denna brygga äro anordnade ett flertal mottagningsställen, hvarigenom aflämningen af paketen kan ske synnerligen snabbt. Sedan paketen mottagits vid disken i stora hallen befordras de till afgående paketafdelningen genom en i disken befintlig transportrem som drivs med elektrisk kraft. Personalen behöfver blott skjuta ned paketen från borden på remmen.

I tidningsafdelningen befordras de inlämnade tidningspackorna

DET AF SKÅNES SCHACKFÖRBUND VID TÄFLING I LUND MED INDUSTRIFÖRENINGENS SKAKKLUBB, KÖPENHAMN, ERÖFRADE VANDRINGSPRIS, instiftadt af Stockholms schacksällskap. — Foto. M. Jonn, Lund.

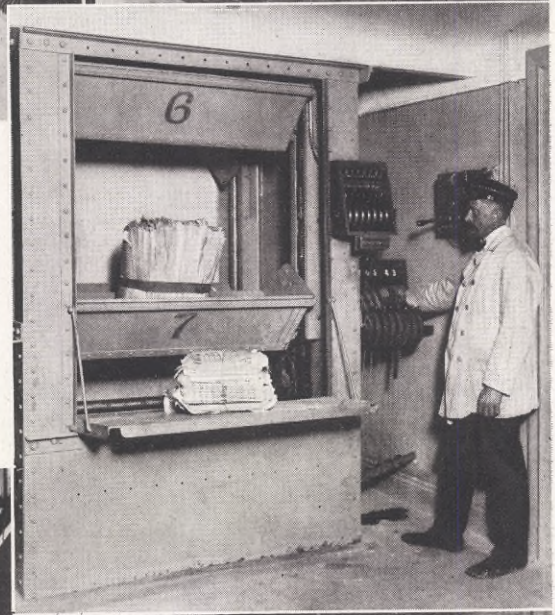
PAKETPOSTAFDELNINGEN.

Vidst. bild: PATERNOSTERVERK I TIDNINGSAFDELNINGEN.

i tre med elektrisk kraft drifna paternosterverk till sorterings-expeditionerna i våningarna en och två tr. upp för att sedan på ändlösa remmar transporteras till det 20-tal expeditioner där tidningsexemplaren sorteras till de olika postanstalterna i landet. Tidningssäckarna transporteras sedan på vid golfvet befintliga ändlösa remmar till en trippelspiralglidbana genom hvilken de åka ned i tre samtidigt på posthusgården väntande bilar.

Postverkets bekante verkmästare och uppfinnare herr E. Nyberg, har konstruerat en mycket sinnrik anordning för att dirigera tidningspackorna till sorteringsexpeditionerna. Hela transportanläggningen har utförts af A.-B. Nya Atlas efter ritningar af ingenjör J. W. Henriksson, expert på dylika anläggningar.

Det hela är nu färdigt och tredjedag pingst installerades personalen och blefvo lokalerna tillgängliga för allmänheten.

INTERIÖR AF TIDNINGSAFDELNINGEN.

Kliché: Bengt Sjöbergparre.

SVENSKA POLIKLINIKEN I KÖPENHAMN.

Inom Gustafs församlingens i Köpenhamn Sociala institutioner intager den nu i Gustafskyrkan inrymda Svenska polikliniken ett mycket framstående rum. Från en ringa början har den utvecklats till en fullt modern klinik. Den 6 juni 1907 på konung Oscar II:s och drottning Sofias guidbröllopsdag invigdes den och kan sålunda i år fira sitt tioårsjubileum. Sjutusen konsultationer ha gifvits, tvåtusen personer ha besökt kliniken och för fyratusen kronor fri medicin har utdelats.

Den man, hvares förtjänst det i främsta rummet är, att polikliniken kunnat bli hvad den är och som under alla dessa tio år utan ersättning varit klinikens läkare och hjälp på mångahanda sätt, är *d:r Thorvald Stokkebye*, som väl med skäl skulle kunna kallas en "svensk utlänning", så stor hjälpsamhet och kärlek har han, fastän själf dansk, ägnat våra fattiga bröder i den stora staden på andra sidan sundet.

Kring kliniken ha dessutom växt upp en af danska staten understödd sjukkasse, en begravningskasse, en mjölkdroppe, hvarjämte *d:r Stokkebye* genom personlig insamling ekonomiskt säkerställt ett kustsanatorium för skrofulösa

Foto. Hakeliet, Örebro.

LÖJTNANT C. J. CARLSSON, KUMLA, som nyligen omkom vid en automobilolycka där.

INTERIÖR FRÅN POLIKLINIKEN, som den 6 juni firar sitt 10-årsjubileum.

Öfverst i. v. *D:r T. STOKKEBYE*, den danske läkare, som under hela tiden för dess tillvaro ägnat kliniken den största omsorg och intresse vid sidan af sin utan ersättning förrättade läkareverksamhet.

svenska barn i Köpenhamn, hvilket, så snart kristiden är öfver, kommer att resa sig någonstädes vid den danska kusten icke långt från hufvudstaden. För hvad *d:r Stokkebye* sålunda gjort och gör vid vår poliklinik är han på jubileumsdagen väl förtjänt af svensk tacksamhet från båda sidor om sundet.

utbildning ägnade han sig jämväl åt affärsstudier och hade genomgått handelshögskolan i Stockholm. Utom af anförvandter skötes den så plötsligt bortryckte unge mannen af en talrik vänskrets, som han genom sitt rättframma flärdfräa väsende tillunnit sig.

De stora kapplöpningarna på Lindarängen annandag pingst blefvo i allo lyckade. Strålände sol, kvinnoföring, lysande uniformer, eleganta toaletter, spännande lopp—allt i förening skänkte dagen en liflig prägel. På Jockeyklubbens läktare märktes prinsparet Carl som med synbart intresse följde loppet. Af högre militärer hade tillstådeskommit generalmajorerna Wrangel, Munck och Hedengren samt chefer för flertalet hufvudstadsregementen. Fälten voro sju till antalet.

Veckans Porträttgalleri måste på grund af mängden aktuella bilder öfverstå till nästa n:r.

Fressfoto.

Klische: Bengt Sjöbergström.

FRÅN KAPPLÖPNINGARNA VID LINDARÄNGEN. Ett af loppet (det 4;de).

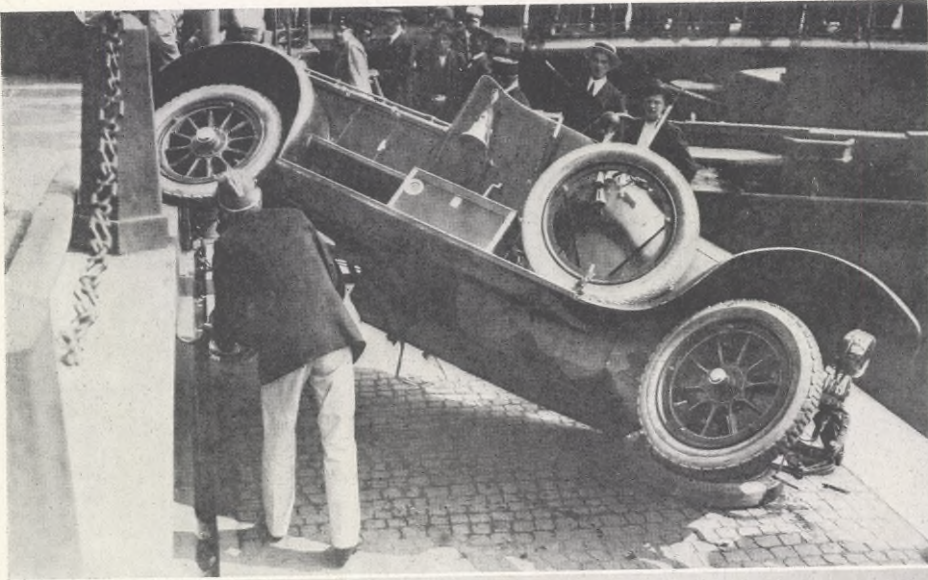

Foto. Modén, Stålm.

BRANDBIL I STOCKHOLM INFÖR EN KATASTROFARTAD OLYCKA. Olycksplatsen vid Slussen.

T. h.: EN S. K. RÖDINGSPIMPLARE, vid Tarra-kosky, nära Torne-träsk, fördrifver pingsthelgen. I bakgrunden en 7 meter hög snödrifva.

En svårartad olycka inträffade d. 28 maj i Stockholm. Eldsvåda hade utbrutit på Liljeholmen och brandbilen med brandkapten Borgenstierna som passagerare kom med stark fart körande Skeppsbron fram mot östra slussbron. Då den skulle passera Slussplanen, sprang en yngre man ut på körbanan. Bilen skulle väja men mannen vände nu i sin tanklöshet åt samma håll. För att inte köra över honom måste bilen åter göra en sväng och så tvär att kollision med kanalracket blev oundviklig. Räckets grova kedja sprängdes och bilen störtade utför banken, hamnande med främre hjulparet på afsatsen vid själfva slussgraven. Vid den hastiga tvärsvingen hade emellertid en äldre man, 53-årig vagnmakaren J. H. Molin, kommit i vägen Han kullkastades och fick ena lärbenet afbrutet samt flera reben bräckta. Bilens passagerare räddades som genom ett under. Hvarken kapten Borgenstierna eller chauffören kastades ur bilen utan kunde efter den våldliga törnen mot afsatsen helskinnade hoppa ur vagnen. Bilen blef däremot svårt ramponerad.

Foto. D hlf, Kiruna,

Göteborgsbriggen "Benjamin", hvilken under en lång följd af år tjänstgjort som Sjömannasällskapets i Göteborg skolskepp och under vintern legat förtöjd utanför Kusten i Göteborgs hamn, sjönk natten till den 30 maj, antagligen till följd af

H. 8 Dag GÖTEBORGSFOTOGRAF

SKOLFARTYGET "BENJAMIN" SJUNKET I GÖTEBORGS HAMN.

vattenfyllning genom någon under vinterns isskrufning uppkommen mindre läcka. Under den senaste tiden har det icke funnits någon fast vaktman ombord. — Fartyget, som nu står på botten med relingen delvis öfver vattenytan, är 54 år gammalt och mäter omkr. 300 bruttotons.

*

Till bild å sid. 585.

Under pingstdagarne var i Elfkarleö anordnad en för vårt land ny sporttävling, nämligen laxfiske. Som bekant är ju denna sportgren synnerligen omhuldad i England och Skottland och ansedd som en verkligt förnämlig sport. — Vårt land med dess många och kraftiga vattendrag har under årens lopp sett många dylika gentlemannafiskare och dessa ha under hand funnit svenska efterföljare. Svenska sportfiskare utgöra sålunda numera en rätt talrik grupp. Med vaket sinne har tidsskriften Skog och sjö — den bland friluftssportsmän populära tidsskriften tagit fasta på detta förhållande och satt igång ett "Täflings- och uppvisningsfiske på lax" i Elfkarleö hvilket första försök som sagdt försiggick under pingst. — Anslutningen af deltagande sportfiskare från hela landet samt åskådare var betydlig för en början — som också skall följas af årliga täflingar. Fångstresultatet var mindre betydande än det teoretiska resultatet.

Älsche: Ernst Sjöbergparre.

Efter fotografi

FRÄNSK-ENGELSK-ITALIENSKA MANIFESTATIONER VID STRASSBURG-MONUMENTET Å PLACE DE LA CONCORDE I PARIS. Deltagarne tåga i procession till monumentet där tal höllos. — Främst synas 1. prins Colonna, Roms borgmästare; 2. monsieur Painlevé, fransk krigsminister; 3. O'Connor, irländsk parlamentsledamot.

VÄRLDSKRIGET.

Under sista majveckan voro i synnerhet en del politiska händelser af intresse. I Österrike sammanträdde folkrepresentationen för första gången under hela kriget, i det representanthuset öppnades den 30. Den 31 skedde det högtidliga öppnandet på Hofburg af riksrådets båda kamrar, hvarvid kejsar Karl höll ett märkligt trontal, som ställde författningsrevision i utsikt. På flera håll råder motsatser mellan de politiska partien och kabinettet Martinic, och frågan är hur det parlamentariska maskineriet skall komma att arbeta; regeringen har dock på förhand skaffat sig alla möjliga garantier för att enigheten hjälpligt skall kunna upprätthållas. De kinkigaste problemen gälla förhållandet mellan tyskar och tjecker och de galiziska polackernas och ukrainarnes ställning.

I Ungern har författningsproblemet ledt till en ministerkris, som ännu vid veckans utgång var olöst. Tisza har afgått som ministerpresident, utan att frågan om efterföljare kunnat lösas. Tanken att sätta en erkehärtig i spetsen för regeringen måste öfvergifvas; i stället nämndes som regeringsbildare Wekerle eller Andrassy.

I Rysslands äfventyrliga inre förhållanden tyckes nu en bättring ha inträdd. En del grofva våldsdåd af laglösa soldathopar, som bl. a. stormat bränvinsförråden, föranledde Kerenski att utsända ett kraftigt manifest, som synes ha haft åsyftad verkan. Efterhand har folket börjat inse faran af "friheten" i laglösa former, och soldaterna ha själfva kraftigt tagit itu med disciplinens återupprättande. Arbetare- och soldatrådets internationella kongress kommer att hållas i Stockholm och torde bli en omedelbar fortsättning på den af holländsk-skandinaviska kommissionen inkallade kongressen. De franska socialisterna ha nu beslutit sig för att sända representanter till Stockholm

såväl för majoriteten som minoriteten. Glädjande nog synas äfven de engelska arbetarne komma att deltaga. Enligt hvad Henderson på genomresa till Ryssland upplyste i Stockholm har majoritetsgruppen utsett understatssekreteraren Roberts och den fredsvänliga majoriteten Ramsay Macdonald till sina Stockholmsdelegerade. Telegram från London bestrida emellertid att Roberts skulle komma att resa.

Från Finland kommo en del orosbud, bl. a. af innehåll, att en mängd ryska trupper dirigerats dit, hvilket skulle sammanhänga med att regeringen fått kännedom om en plan att finländarne och ukrainarne på en och samma dag skulle proklamera sin själfständighet.

Brasilianska deputeradekammaren beslöt med 130 röster mot 3 att återkalla sin neutralitetsförklaring; anledningen var, att återigen brasilianska fartyg sänktes af tyska u-båtar.

På västfronten rådde en rätt liflig stridsverksamhet, hufvudsakligen artilleristiskt arbete; infanteriets strider inskränkte sig till smärre lokala operationer. I Berlin ansåg man, att fransmännen bereda sig till en ny stor offensiv, och det berättades, att f. n. stora omgrupperingar af de franska stridskrafterna försiggå.

Det tionde Isonzo-slaget blossade upp med förnyad styrka. Italienarne eröfrade Jamiano och några andra platser på Giulianska fronten, hvarigenom Trieste hotas. Enligt italienska uppgifter skulle österrikarne också ha börjat utrymma staden, en då och då framkommande, men aldrig bekräftad uppgift. Den 30 maj rapporterade de ett sammanlagt fångantal under den sista offensiven af 23,681 man.

På östfronten började ryska artilleriet visa en större lifaktighet. Äfven vid Crna-kröken i Macedonien rådde en viss aktivitet.

Den svenska handelsflottan hade på nytt en obehaglig erfarenhet af u-båtarne, i det sex smärre Östersjöfartyg sänktes och tre kapades af tyskarne.

ENGELSKA BILDER.

Efter fotografen

ENGELSKA KONUNGAPARET BESÖKA KRIGSINVALIDER.

Källa: Bengt Sjöbergparre.

Efter fotografen

DROTTNINGEN DEKORERAR SÅRADE SJÖMÄN.

Källa: Bengt Sjöbergparre.

ETT KUNGLIGT HANDSLAG. Bland arbetarne på ett skeppsvarf.

INNEHÅLL: Riksdagsmannen A. J. Christiernson (helsidesportr. o. biografi). — Kyrkliga högtidligheter i Stockholm. — Stockholms centralposthus. — Svensk-dansk gymnastikfest. — Nordhemsskolan i Göteborg inviges. — Bilder till dagskrönikan. — Världskriget.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföjd.

För Berättelser och Historletter gäller oivkorligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.